

Крилова І.І.

Національна академія державного управління при Президентові України

ДЕРЖАВНЕ ПРОГРАМУВАННЯ У СФЕРІ ВОДОПОСТАЧАННЯ ТА ВОДОВІДВЕДЕННЯ

У статті проаналізовано стан державного програмування у сфері водопостачання та водовідведення, розглянуто всі наявні державні цільові програми у сфері водопостачання та водовідведення, а також інші державні програми, які містять заходи з водопостачання та водовідведення. Автор розкриває визначення поняття державного програмування як важливого інструменту державного регулювання, його сутності, мети та основних критеріїв. Розглядає умови виникнення державного програмування у сфері водопостачання та водовідведення за часів незалежності України та результати його впровадження. На підставі аудиторських звітів контролюючих органів автор визначає недоліки державного програмування сфери. У результаті досліджень запропоновано вдосконалення питань державного програмування в цій сфері, зокрема необхідність розроблення Стратегії розвитку сфери водопостачання та водовідведення як основного документу, що має визначати основні довгострокові цілі та пріоритети розвитку сфери водопостачання та водовідведення, та перегляд наявної цільової програми з урахуванням стратегічних цілей та недоліків.

Ключові слова: сфера водопостачання та водовідведення, державне регулювання, державне програмування, державна цільова програма.

Постановка проблеми. Відповідно до Закону України «Про питну воду, питне водопостачання та водовідведення» державна підтримка у сфері питної води та питного водопостачання надається відповідно до обсягів коштів, передбачених законом України про Державний бюджет України на відповідний рік, для фінансування заходів у сфері будівництва і реконструкції систем питного водопостачання, водовідведення та очищення стічних вод, а також для проведення науково-дослідних робіт із удосконалення питного водопостачання та ресурсозбереження. Державні цільові програми у сфері водопостачання та водовідведення є інструментом реалізації державної політики в цій сфері за допомогою здійснення конкретних програмних заходів, завдань, цільових проектів із різними механізмами впровадження та реалізації. Створення ефективного організаційно-економічного механізму управління формуванням та реалізацією програми є однією з визначальних умов досягнення цілей програми.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню питання впровадження та виконання державних програм у сфері житлово-комунального господарства України приділили свою увагу такі науковці, як І. Драган [5], В. Логвиненко [9], Н. Олійник [12], О. Ігнатенко [6], Ю. Манцевич [10], С. Корнійчук [8], В. Полуянов В. [13], Л. Абрамов, Т. Азарова [1] та ін. Разом із тим проблема ефективності державного програмування у

сфері водопостачання та водовідведення потребує детального аналізу.

Постановка завдання. Метою статті є аналіз стану державного програмування у сфері водопостачання та водовідведення та оцінка його ефективності.

Виклад основного матеріалу дослідження. Сфера водопостачання та водовідведення належить до сфери природних монополій, які потребують державного регулювання та мають значний вплив на економічну, екологічну та соціальну сторони життєзабезпечення; та відповідальність держави за забезпечення населення питною водою та водовідведенням, державна підтримка сфери є необхідною умовою функціонування та розвитку сфери.

Практично в усіх країнах із ринковою економікою державна підтримка супроводжується розробленням та впровадженням державних програм. Програмування національної економіки як явище в системі державного регулювання з'явилося у світовій практиці в середині ХХ ст. Першими на цей шлях стали США, Канада, Франція та Японія. Рівень державного програмування в різних країнах неоднаковий. Виходячи з досвіду розроблення цільових і надзвичайних програм, у кінці 1960-х років у ряді країн перейшли до загальнонаціонального середньострокового програмування, яке охопило всі найважливіші показники розвитку економіки. Першими в цій галузі стали Франція, Японія,

Нідерланди, Скандинавські країни, Південна Корея. Загальне економічне середньострокове програмування отримало розвиток також у Німеччині, Австрії, Іспанії, Фінляндії та інших країнах. У США загальнонаціональне програмування відсутнє, але широко використовуються цільові та надзвичайні програми. Різниця в ступені розвитку програмування в окремих країнах залежить від характеру й масштабів завдань, які ставить держава під час здійснення економічного та соціального розвитку національної економіки [28].

Україна, будуючи ринкову економіку, перейняла західний досвід із державного програмування. У 1990 р. на основі Декларації про державний суверенітет України було прийнято Закон УРСР «Про економічну самостійність Української РСР», яким було визначено зміст, мету і основні принципи економічної самостійності України як суверенної держави, механізм господарювання, регулювання економіки і соціальної сфери, організації фінансово-бюджетної, кредитної та грошової системи Української РСР. Державне управління економікою республіки мало б забезпечити: поступовий перехід до ринкової економіки; регулювання економіки шляхом податків, кредитів, квот, ліцензій, санкцій, дотацій на основі нормативних актів Української РСР без безпосереднього втручання в господарську діяльність підприємств та організацій; розроблення, фінансування та реалізацію загальнонаціональних програм; раціональні пропорції використання національного доходу, що забезпечують ефективний соціальний і економічний розвиток республіки; захист економічних інтересів Української РСР [17]. Правовою підставою для програмування та фінансування державних програм були Закон України «Про основи державної політики у сфері науки і науково-технічної діяльності» від 13.12.1991 р. № 1977-ХІІ, постанова Верховної Ради України № 2705-ХІІ від 16.10.92 р. «Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки», постанова Кабінету Міністрів України від 22.06.1994 р. № 429 «Про реалізацію пріоритетних напрямів розвитку науки і техніки», якими були визначені пріоритетні напрями розвитку науки і техніки: здоров'я людини; охорона навколишнього середовища; виробництво, переробка та збереження сільськогосподарської продукції; екологічна енергетика та ресурсозберігаючі технології; перспективні інформаційні технології, прилади комплексної автоматизації, системи зв'язку; нові речовини та матеріали; наукові проблеми розбудови державності України. Таким чином,

національні, державні, міждержавні, галузеві (багатогалузеві) та регіональні науково-технічні програми, а також науково-технічні частини національних, інвестиційних, соціальних та інших програм становили систему науково-технічних програм держави – взаємопов'язаних проектів та завдань на виконання науково-дослідних та дослідно-конструкторських робіт, а також необхідних організаційних заходів, які забезпечували досягнення кінцевої мети програми і охоплювали всі її етапи – від досліджень та розроблень до підготовки впровадження у виробництво або прийняття до практичного використання [21].

Із 2000 року правові, економічні та організаційні засади формування цілісної системи прогнозних і програмних документів економічного і соціального розвитку України, окремих галузей економіки та окремих адміністративно-територіальних одиниць як складової частини загальної системи державного регулювання економічного і соціального розвитку держави визначаються Законом України «Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України» [15]. Згідно із цим Законом система прогнозних і програмних документів економічного і соціального розвитку складається з: прогнозів економічного і соціального розвитку України на середньо- та короткостроковий періоди; прогнозів розвитку окремих галузей економіки на середньостроковий період; загальнодержавних програм економічного, соціального розвитку, інших державних цільових програм; прогнозів економічного і соціального розвитку АРК, областей, районів та міст на середньостроковий період; програм економічного і соціального розвитку АРК, областей, районів та міст на короткостроковий період.

За рекомендаціями Міжнародного валютного фонду та Організації економічного співробітництва і розвитку в державному програмуванні перевага надавалась застосуванню програмно-цільового методу в бюджетному управлінні, який практикували США, Австралія, Канада, Данія, Фінляндія, Франція, Нідерланди, Нова Зеландія, Швеція, Велика Британія [14]. Таким чином, на рівні Бюджетного кодексу України 2001 р. було запроваджено програмну класифікацію видатків бюджету (за бюджетними програмами) та її застосування в разі формування бюджету за програмно-цільовим методом [2]. Упровадження програмно-цільового методу в Україні відбулось під час складання проекту Державного бюджету України на 2002 р. Метою застосування програмно-

цільового методу було визначено встановлення безпосереднього зв'язку між виділенням бюджетних коштів та результатами їх використання. При цьому бюджетна програма визначалась як систематизований перелік заходів, спрямованих на досягнення єдиної мети та завдань, виконання яких пропонує та здійснює розпорядник бюджетних коштів відповідно до покладених на нього функцій [25].

Подальший крок із впровадження програмно-цільового методу був здійснений із прийняттям Закону України «Про державні цільові програми» 2004 р., згідно з яким державна цільова програма – це комплекс взаємопов'язаних завдань і заходів, які спрямовані на розв'язання найважливіших проблем розвитку держави, окремих галузей економіки або адміністративно-територіальних одиниць, здійснюються з використанням коштів Державного бюджету України та узгоджені за строками виконання, складом виконавців, ресурсним забезпеченням [16]. Метою розроблення державних цільових програм є сприяння реалізації державної політики на пріоритетних напрямках розвитку держави, окремих галузей економіки та адміністративно-територіальних одиниць; забезпечення концентрації фінансових, матеріально-технічних, інших ресурсів, виробничого та науково-технічного потенціалу, а також координації діяльності центральних і місцевих органів виконавчої влади, підприємств, установ та організацій для розв'язання найважливіших проблем. Законодавець визначив необхідні умови, а точніше їх сукупність, за яких розробляється державна цільова програма: 1) існування проблеми, розв'язання якої неможливе засобами територіального чи галузевого управління та потребує державної підтримки, координації діяльності центральних і місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування; 2) відповідність мети програми пріоритетним напрямкам державної політики; 3) необхідність забезпечення міжгалузевих і міжрегіональних зв'язків технологічно пов'язаних галузей та виробництв; 4) наявність реальної можливості ресурсного забезпечення виконання програми [16]. Зазначеним Законом також визначені види державних цільових програм і вичерпна класифікація державних цільових програм. Зокрема, державні цільові програми поділяються на: 1) загальнодержавні програми економічного, науково-технічного, соціального, національно-культурного розвитку, охорони довкілля, які охоплюють всю територію держави або значну кількість її регіонів, мають довгостро-

ковий період виконання і здійснюються центральними та місцевими органами виконавчої влади; 2) інші програми, метою яких є розв'язання окремих проблем розвитку економіки і суспільства, а також проблем розвитку окремих галузей економіки та адміністративно-територіальних одиниць, що потребують державної підтримки.

Прийняття зазначених нормативно-правових актів визначило правове підґрунтя для державного програмування і застосування програмно-цільового методу в бюджетному процесі. Сучасні економісти визначають програмування: як найважливішу форму державного регулювання економіки і різновид планування, що має забезпечити комплексний підхід і цілеспрямований розподіл ресурсів на рішення виділеної проблеми і досягнення поставленої мети [7]; як форму державного регулювання економіки і особливий спосіб втручання держави в економіку товаровиробника, який коригує її в потрібному в даний час напрямі; виступає як сучасний неадміністративний метод організації економіки, оскільки не управляє суб'єктами ринку, а лише орієнтує їх у поведінці і забезпечує самостійність; основу програмування становить структурне регулювання з точки зору об'єкта програмування [30]; як спосіб державного регулювання економічного розвитку (виокремлюють три основні способи: автоматичні регулятори, антициклічне регулювання, державне програмування), що передбачає складання центрального плану для економіки загалом і діє в таких напрямках, як: координація діяльності державних підприємств та установ; довгострокове планування державних капіталовкладень; субсидування і підтримка певних галузей; координація виробничих планів монополій згідно із загальноекономічним довгостроковим прогнозом [27].

Суть програмування полягає в аналізі стану національної економіки, виявленні проблем, які не можуть вирішити ринкові механізми, розробленні та реалізації окремих економічних програм. Головним завданням програмування є підтримка економічної рівноваги, стимулювання розвитку економіки [29, с. 30; 7; 11].

Формування та розвиток сфери водопостачання та водовідведення України до 2002 року відбувалися у складі сфери житлово-комунального господарства. Тому методи та принципи державного регулювання житлово-комунального господарства безпосередньо вплинули на становлення та розвиток сфери водопостачання та водовідведення. Основні напрями розвитку житлово-комунального господарства були визначені

в Концепції 1995 р. [20]. Положення зазначеної Концепції мали враховуватись під час формування галузевих і регіональних програм, розроблення законодавчих та інших нормативних актів, що регулюють відносини в житлово-комунальній сфері, та передбачали розроблення та реалізацію державної цільової програми забезпечення населення якісною питною водою.

У 1997 році Уряд затвердив Програму розвитку водопровідно-каналізаційного господарства, яка визначила першочергові заходи галузі до 2001 року. Характерними рисами стану водопровідно-каналізаційного господарства на момент затвердження Програми були: дефіцит фінансових ресурсів, необхідних для належної експлуатації та обслуговування систем водопостачання та водовідведення, незадовільний технічний стан споруд, обладнання, недосконалість структури управління галуззю та нормативно-правової бази для забезпечення її надійного й ефективного функціонування. Програма передбачала виконання ряду основних завдань щодо поліпшення фінансового стану підприємств водопровідно-каналізаційного господарства, вдосконалення нормативно-правової бази їх діяльності, реабілітації, реконструкції та розвитку водопровідно-каналізаційних комплексів, розроблення та дотримання технологічних регламентів експлуатації водопровідних та каналізаційних споруд і мереж, забезпечення підприємств галузі ресурсо- та енергозберігаючими технологіями очищення питної та стічних вод і переробки осадів відповідним обладнанням, приладами контролю, реагентами, матеріалами тощо. Загалом на виконання першочергових заходів Програми на 1998–2001 роки було необхідно 2 486 млн. грн. (за цінами на 01.05.1996 р.), із них капітальних вкладень (держбюджет) – 1 млрд. 33,6 млн. грн. (їх питома вага складала 41,6%), іноземних інвестицій – 650 млн. грн. (26,1%). Для виконання Програми, крім бюджетних коштів, пропонувалось використати інші джерела фінансування: амортизаційні відрахування відповідно до законодавства; кошти позабюджетних фондів охорони навколишнього природного середовища; комунальні позики, які мали дати змогу додатково щорічно спрямовувати кошти на підвищення надійності роботи водопровідно-каналізаційного господарства; позики Світового та Європейського банків реконструкції та розвитку, що залучаються для поліпшення водопостачання та водовідведення міст Одеси, Львова, Дніпропетровська, Запоріжжя та інших; кошти від стягнення штрафів та підвищення тарифів за скидання наднорматив-

них забруднених вод у міську каналізацію; кошти цільового фонду фінансування робіт, спрямованих на зменшення непродуктивних витрат води, питомих витрат матеріальних та енергетичних ресурсів. Відповідальним виконавцем програми було визначено Держжитлокомунгосп України [23]. Як засвідчив аудит Рахункової палати України, впродовж 1998–2005 рр. кошти на виконання заходів Програми не виділялися, передбачені роботи з ремонту, реконструкції та будівництва мереж і споруд централізованого водопостачання та водовідведення не проводилися, очікуваних результатів від її реалізації не досягнуто [3].

Незважаючи на чинність Програми розвитку водопровідно-каналізаційного господарства (до 2001 року), у 2000 році постановою Кабінету Міністрів України від 23.11.2000 № 1735 було схвалено Комплексну програму першочергового забезпечення сільських населених пунктів, що користуються привізною водою, централізованим водопостачанням у 2001–2005 роках, і прогноз до 2010 року. Метою Комплексної програми було налагодження належного водопостачання сільських населених пунктів, що користуються привізною та неякісною водою. Функції замовника щодо реалізації заходів програми, які фінансуються з держбюджету, було покладено на Держводгосп та його територіальні органи. Згідно з інформацією Держводгоспу впродовж 2001–2005 рр. визначені Комплексною програмою завдання було виконано лише на 0,5% [3].

У 2002 році вперше на законодавчому рівні було унормовано сферу питної води та питного водопостачання Законом України «Про питну воду та питне водопостачання». У цьому ж році Уряд схвалив нову Програму реформування і розвитку житлово-комунального господарства на 2002–2005 роки та на період до 2010 р., яка передбачала проведення структурних змін у діяльності та управлінні у сфері водопостачання та водовідведення, створення нових організаційних ринкових структур – акціонерних товариств, корпорацій, приватних підприємств, формування сервісних служб у малих містах і селах, можливе відокремлення виробництва та транспортування послуги до споживача; впровадження енергозберігаючих технологій та формування ефективного регулювання. Виконання Програми покладалося на Раду міністрів АРК, обласні, Київську та Севастопольську міські держадміністрації разом з органами місцевого самоврядування. Загальний контроль та моніторинг її виконання – на Міжвідомчу комісію з реалізації реформи житлово-комунального

господарства при Кабінеті Міністрів України, Держжитлокомунгосп та регіональні комісії з реформування житлово-комунального господарства. Завдання цієї Програми не мали вартісного виразу. Водночас Програма мала створити достатній рівень фінансування підприємств та організацій житлово-комунального господарства шляхом: забезпечення у 2002–2003 роках 100% оплати споживачами вартості послуг; забезпечення цільового використання складових частин тарифу для модернізації і розвитку цих підприємств; формування фінансово-кредитної системи модернізації та розвитку житлово-комунального господарства, механізму залучення та повернення кредитів та інвестицій [26].

У 2004 році на законодавчому рівні було затверджено Загальнодержавну програму реформування і розвитку житлово-комунального господарства на 2004–2010 роки. Мета Програми полягала у здійсненні державної політики з реформування житлово-комунального господарства, підвищення ефективності та надійності його функціонування, забезпечення сталого розвитку для задоволення потреб населення і господарського комплексу в житлово-комунальних послугах відповідно до встановлених нормативів і національних стандартів. У рамках одного з її напрямів передбачено виконання заходів, спрямованих на розвиток і реконструкцію централізованих систем водо-, тепlopостачання та водовідведення. Державним замовником було визначено Держжитлокомунгосп України. Прогнозний обсяг фінансового забезпечення програми складав 23 365,0 млн. грн. [18]. Програма закінчила свою дію у 2014 році, так і не досягнувши поставлених цілей із реформування.

У 2005 р. було прийнято окрему Загальнодержавну програму «Питна вода України» на 2006–2020 роки, метою якої є поліпшення забезпечення населення України питною водою нормативної якості в межах науково обґрунтованих нормативів (норм) питного водопостачання; реформування та розвиток водопровідно-каналізаційної мережі, підвищення ефективності та надійності її функціонування; поліпшення на цій основі стану здоров'я населення та оздоровлення соціально-екологічної ситуації в Україні; відновлення, охорона та раціональне використання джерел питного водопостачання. Ця програма є основним документом державної підтримки у сфері. Джерелами фінансування Програми визначено: кошти Державного бюджету України; кошти місцевих бюджетів, у тому числі спрямовані на фінансування заходів інших державних, регіональних та галузевих програм і проєктів; кошти підприємств

питного водопостачання та водовідведення відповідно до програм їх розвитку, затверджених в установленому порядку; зовнішні і внутрішні запозичення, гранти міжнародних організацій, кошти міжнародних програм, благодійні внески. Орієнтовний обсяг фінансування Програми становить 9471,7 млн. грн., із яких за рахунок державного бюджету – 3004,3 млн., з інших джерел – 6467,4 млн. грн. [19]. Проте виконання Програми більше як за 10 років не принесло очікуваних результатів. Тому можна сказати, що Програма не буде виконана до 2020 року. За даними аудиту Рахункової палати України, у 2016 році було визначено незадовільний стан реалізації Програми, її неналежне організаційне та фінансове забезпечення. Чинне законодавство не забезпечило цілісного регулювання питань забезпечення громадян питною водою. Заходи з розвитку та реконструкції централізованих систем водопостачання та водовідведення здійснюються безсистемно і непослідовно. Постійного джерела фінансування, насамперед коштів на реконструкцію або будівництво цих систем, практично немає. За відсутності контролю з боку державного замовника Програма не сприяла кардинальному оновленню підприємств водопровідно-каналізаційного господарства. Суттєвих змін у забезпеченні громадян якісною питною водою протягом 2012–2015 років не відбулось. На регіональному рівні виконання заходів Програми та відповідних регіональних і місцевих програм із поліпшення якості питної води на належному рівні не забезпечено [24].

Окрім зазначених програм, вирішення питання забезпечення населення якісною питною водою та реалізація інвестиційних проєктів у сфері водопостачання передбачалось у Державній цільовій програмі підтримки соціально-економічного розвитку малих міст на 2011–2015 рр. (втратила чинність у 2015 р.). Метою Програми було сприяння забезпеченню розбудови інфраструктури малих міст, підвищенню якості послуг, що надавались населенню органами місцевого самоврядування таких міст [4]. Вирішення питання запровадження приладів обліку у сфері водопостачання та водовідведення передбачалось у Програмі поетапного оснащення наявного житлового фонду засобами обліку та регулювання споживання води і теплової енергії 1996–2007 рр., головним завданням якої було максимальне зменшення потреби держави в енергоресурсах за рахунок скорочення споживання води і теплової енергії. Однак за результатами аналізу виконано лише 24% від запланованого обсягу робіт [22].

Таким чином, держава визнала сферу водопостачання та водовідведення однією з пріоритетних для реалізації державної політики та забезпечення концентрації фінансових, матеріально-технічних та інших ресурсів. Із часів незалежності в країні було прийнято ряд нормативно-правових актів, якими затверджено або схвалено загальнодержавні та державні цільові програми, в рамках яких передбачено виконання заходів у сфері водопостачання та водовідведення. Заходи цих програм є взаємопов'язаними, але організацію їх виконання було покладено на різні відомства без визначення єдиного координатора. За даними аудиту Рахункової палати України, кошти на виконання заходів Програм не виділялися в повному обсязі, передбачені роботи з ремонту, реконструкції та будівництва мереж і споруд централізованого водопостачання та водовідведення не проводилися в запланованому обсязі. Тому очікуваних результатів від реалізації Програм не досягнуто.

Висновки. На підставі проведеного аналізу стану державного програмування у сфері водопостачання та водовідведення визначимо певні позиції. Метою державного програмування у сфері водопостачання та водовідведення є державна підтримка з фінансування заходів у сфері будівництва і реконструкції систем питного водопостачання, водовідведення та очищення стічних вод, а також для проведення науково-дослідних

робіт із удосконалення питного водопостачання та ресурсозбереження. Недоліками практики державного програмування у сфері водопостачання та водовідведення в Україні можна назвати: невиконання заходів програм; неупорядковане прийняття програм у сфері; недостатність фінансування програм; відсутність єдиного координатора (виконавця) програм у сфері; відсутність моніторингу і контролю виконання програм; порушення законодавства щодо державного програмування тощо. Ураховуючи все вищевикладене, приходимо до висновку, що успішність реалізації державної політики вимагає постійного моніторингу і оцінювання досягнутих результатів у контексті їх порівняння з установленими цілями. Однією з причин виникнення недоліків державного програмування можна назвати відсутність Стратегії розвитку сфери водопостачання та водовідведення як основного документу, що має визначати основні довгострокові цілі та пріоритети розвитку сфери водопостачання та водовідведення. Оскільки цільова програма має відображати систему заходів, спрямованих на досягнення поставлених стратегією цілей. Ураховуючи важливість державної підтримки для сфери водопостачання та водовідведення і нерозвиненість інших джерел фінансування сфери, наявна державна цільова програма має бути переглянута з урахуванням усіх недоліків та змін, що відбулися в державній політиці.

Список літератури:

1. Абрамов Л.К., Азарова Т.В. Цільові програми та механізми по забезпеченню прозорості у процесі їх реалізації. Кіровоград : ІСКМ, 2010. 100 с.
2. Бюджетний кодекс України: Закон України від 21.06.2001 № 2542-III. База даних : «Законодавство України». URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/-show/2542-14/ed20010621> (дата звернення: 18.03.2019).
3. Бюлетень Рахункової палати України за матеріалами Звіту про результати аудиту використання коштів Державного бюджету України на виконання заходів з розвитку і реконструкції централізованих систем водопостачання та водовідведення. 2008. URL : http://www.ac-rada.gov.ua/control/main/uk/publish/article/1100436#_3 (дата звернення: 18.03.2019).
4. Державна цільова програма підтримки соціально-економічного розвитку малих міст на 2011–2015 рр. : постановою Кабінету Міністрів України від 29.11.2010 р. № 1090. База даних : «Законодавство України». URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1090-2010-%D0%BF>. (дата звернення: 18.03.2019).
5. Драган І.О. Державне управління процесами модернізації житлово-комунального господарства в Україні : автореф. дис. ... д-ра наук з держ. упр. : Акад. муніцип. упр. Київ, 2011. 36 с.
6. Ігнатенко О.П. Державне регулювання сфери благоустрою населених пунктів : дисертація д-ра наук з держ. упр-я. Київ : НАДУ, 2016. 471 с.
7. Капатнік Г.М., Мазур Г.М., Кубай О.Г. Державне регулювання економіки. Навчальний посібник. Київ : Каравела, 2011. 416 с. URL : https://pidruchniki.com/1813011338682/ekonomika/derzhavne_regulyuvannya_ekonomiki (дата звернення: 18.03.2019).
8. Корнійчук С.В. Державна політика у сферах державного і регіонального управління розвитком житлово-комунального : автореф. дис... канд. наук з держ. упр. : Донецький держ. ун-т упр-я. Донецьк, 2005. 21 с.
9. Логвиненко В.І. Механізми державного управління реформуванням та розвитком підприємств житлово-комунального господарства в регіоні : автореф. дис... д-ра наук з держ. упр : Донецький держ. ун-т управління. Донецьк, 2009. 40 с.

10. Манцевич Ю.М. Удосконалення розвитку житлового господарства міст України : автореф. дис... д-ра екон. наук ; Рада із вивч. продукт. сил України НАН України. Київ, 2009. 39 с.
11. Мельник А.Ф., Васіна А.Ю., Желюк Т.Л., Попович Т.М. Національна економіка : навч. посіб. Київ : Знання, 2011. 463 с. URL : https://pidruchniki.com/1031020841830/ekonomika/programuvannya_natsionalnoyi_ekonomiki (дата звернення: 18.03.2019).
12. Олійник Н.І. Державне регулювання ринку житла в Україні : автореф. дис. ... д-ра наук з держ. упр. ; НАДУ при Президентіві України. Київ, 2011. 36 с.
13. Полуянов В.П. Організаційно-економічний механізм підвищення ефективності підприємств житлово-комунального господарства : автореф. дис. ... д-ра екон. наук. Донецьк, 2005. 29 с.
14. Потеряйло І. Застосування програмно-цільового методу планування видатків місцевих бюджетів. *Вісник КНТЕУ*. 2011. № 6. URL : <http://visnik.knteu.kiev.ua/files/2011/06/8.pdf>. (дата звернення: 18.03.2019).
15. Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України : Закон України від 23.03.2000 № 1602-III. База даних : «Законодавство України». URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/-show/1602-14/ed20000323> (дата звернення: 18.03.2019).
16. Про державні цільові програми: Закон України від 18.03.2004 р. № 1621-IV. База даних : «Законодавство України». URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1621-15>. (дата звернення: 18.03.2019).
17. Про економічну самостійність Української РСР : Закон від 03.08.1990 № 142-XII. База даних «Законодавство України». URL : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/142-12> (дата звернення: 18.03.2019).
18. Про Загальнодержавну програму реформування і розвитку житлово-комунального господарства на 2004–2010 роки : Закон України від 24.06.2004 № 1869-IV. База даних : «Законодавство України». URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1869-15> (дата звернення: 18.03.2019).
19. Про Загальнодержавну цільову програму «Питна вода України» на 2006–2020 роки : Закон від 03.03.2005 № 2455-IV. База даних «Законодавство України». URL : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2455-15/ed20050303> (дата звернення: 18.03.2019).
20. Про Концепцію розвитку житлово-комунального господарства в Україні : постанова Кабінету Міністрів України від 27.02.1995 № 150. База даних «Законодавство України». URL : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/150-95-%D0%BF/ed19950227> (дата звернення: 18.03.2019).
21. Про основи державної політики у сфері науки і науково-технічної діяльності : Закон України від 13.12.1991 р. №1977-XII. База даних : «Законодавство України». URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1977-12> (дата звернення: 18.03.2019).
22. Про Програму поетапного оснащення наявного житлового фонду засобами обліку та регулювання споживання води і теплової енергії на 1996–2000 роки : постанова Кабінету Міністрів України від 27.11.1995 р. № 947. База даних : «Законодавство України». URL : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/-947-95-%D0%BF/-print1478100077828677>. (дата звернення: 18.03.2019).
23. Про Програму розвитку водопровідно-каналізаційного господарства : постанова Кабінету Міністрів України від 17.11.1997 № 1269. База даних «Законодавство України». URL : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/-show/1269-97-%D0%BF/ed19971117> (дата звернення: 18.03.2019).
24. Про результати аудиту виконання завдань і заходів, передбачених Загальнодержавною цільовою програмою «Питна вода України» на 2011–2020 роки. Рішення Рахункової палати України від 09.02.2016 року № 2-1. База даних : «Рахункова палата України». URL : http://www.ac-rada.gov.ua/doccatalog/-document/16748257/R_RP_2-1.pdf?subportal=main (дата звернення: 18.03.2019).
25. Про схвалення Концепції застосування програмно-цільового методу у бюджетному процесі: розпорядження Кабінету Міністрів України від 14.09.2002 р. № 539-р. База даних : «Законодавство України». URL : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=538-2002-%F0> (дата звернення: 18.03.2019).
26. Про схвалення Програми реформування і розвитку житлово-комунального господарства на 2002-2005 роки та на період до 2010 року : постанова Кабінету Міністрів України від 14.02.2002 № 139. База даних «Законодавство України». URL : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/139-2002-%D0%BF/ed20020214> (дата звернення: 18.03.2019).
27. Стеченко Д.М. Державне регулювання економіки : навч. пос. 3-тє вид. Київ, 2006. 262 с. URL : <https://readbookz.net/book/-155/4458.html> (дата звернення: 18.03.2019).
28. Сутність та зміст програмування національної економіки. База даних: «Лекції.Ком». URL : <https://lektcii.com/1-136905.html> (дата звернення: 18.03.2019).
29. Третяк Г.С., Бліщук К.М. Державне регулювання економіки та економічна політика : навч. посіб. Львів : ЛРІДУ НАДУ, 2011. 128 с.
30. Швайка Л.А. Державне регулювання економіки. Навчальний посібник. Київ : Знання, 2006. 435 с. URL : <http://www.info-library.com.ua/books-book-130.html> (дата звернення: 18.03.2019).

ГОСУДАРСТВЕННОЕ ПРОГРАММИРОВАНИЕ В СФЕРЕ ВОДОСНАБЖЕНИЯ И ВОДООТВЕДЕНИЯ

В статье проведен анализ состояния государственного программирования в сфере водоснабжения и водоотведения, рассмотрены все существующие государственные целевые программы в сфере водоснабжения и водоотведения, а также другие государственные программы, содержащие меры по водоснабжению и водоотведению. Автор раскрывает определение понятия государственного программирования как важного инструмента государственного регулирования, его сущность, цели и основные критерии. Рассматривает условия возникновения государственного программирования в сфере водоснабжения и водоотведения во время независимости Украины и результаты его внедрения. На основании аудиторских отчетов контролирующих органов автор определяет недостатки государственного программирования сферы. В результате исследований предложено усовершенствование вопросов государственного программирования в этой сфере, в частности необходимость разработки стратегии развития сферы водоснабжения и водоотведения как основного документа, который должен определять основные долгосрочные цели и приоритеты развития сферы водоснабжения и водоотведения, и пересмотр существующей целевой программы с учетом стратегических целей недостатков.

Ключевые слова: сфера водоснабжения и водоотведения, государственное регулирование, государственное программирование, государственная целевая программа.

STATE PROGRAMMING IN WATER SUPPLY AND WASTEWATER

The article analyzes the state of state programming in the field of water supply and wastewater; examines all existing state target programs in the field of water supply and wastewater; as well as other state programs that include measures for water supply and wastewater. The author reveals the definition of the concept of state programming as an important instrument of state regulation, its essence, purpose and basic criteria. The conditions of the state programming in the field of water supply and wastewater during the independence of Ukraine and the results of its implementation are considered. Based on the audit reports of the controlling bodies, the author identifies the shortcomings of the state programming of the sphere. As a result of the research, improvement of the issues of state programming in this area was proposed, in particular; the need to develop the Water Supply and Wastewater Development Strategy as the main document to determine the main long-term goals and priorities of the development of the water supply and wastewater sector and to revise the existing target program taking into account strategic goals and shortcomings.

Key words: sphere of water supply and wastewater; state regulation, state programming, state target program.